
Kyrkomötet
Budgetutskottets betänkande 2016:1

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2017–2019**

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas skrivelsen KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019*. Här behandlas också motionerna 2016:55 *Innovationsarbete*, 2016:64 *Teckenspråk i verksamhetsinriktningen*, 2016:65 *Relationen med EFS mm i verksamhetsinriktningen* samt 2016:76 *Åtgärder för rekrytering av kyrkomusiker i verksamhetsinriktningen*.

Utskottet ställer sig bakom kyrkostyrelsens förslag. Utskottet föreslår därtill genom ett utskottsinitiativ att kyrkomötet beslutar om ett bidrag till tryckning av valsedlar vid 2017 års val till kyrkomötet.

I motion 2016:55 föreslås att det ska anslås 30 miljoner kronor för ett innovationsarbete i Svenska kyrkan som biskopsmötet fattar beslut om. Utskottet menar att biskopsmötet har tillgång till kyrkokansliets resurser för sitt arbete och att den budget som kyrkostyrelsen föreslår kyrkomötet rymmer även resurser för biskopsmötets behov. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att motionen avslås.

I motion 2016:64 föreslås att verksamhetsinriktningen för nationell nivå ska kompletteras med uppgiften att stödja stiftens arbete med teckenspråkig verksamhet. Arbete med att stödja stiftens arbete med teckenspråkig verksamhet pågår i det löpande arbetet på kyrkokansliet. Mot denna bakgrund finner inte utskottet någon anledning att komplettera verksamhetens inriktning och föreslår därför att motionen ska avslås.

I motion 2016:65 föreslås att verksamhetsinriktningen för nationell nivå ska kompletteras med uppgiften att ha dialog och eftersträva goda relationer med inomkyrkliga organisationer och rörelser, särskilt Evangeliska Fosterlandsstiftelsen (EFS). Utskottet menar att det finns ett etablerat samarbete mellan kyrkostyrelsen och EFS och ser därför inte något behov av att komplettera verksamhetens inriktning. Mot denna bakgrund föreslår utskottet därför att motionen ska avslås.

I motion 2016:76 föreslås att verksamhetsinriktningen för nationell nivå ska kompletteras med uppgiften att i dialog med stift, arbetsgivare och företrädare för kyrkomusiken vidta åtgärder för att stärka rekryteringen av kyrkomusiker till Svenska kyrkans församlingar och pastorat, däribland att fastställa en ny examens- och befattningsstruktur för kyrkomusiker. Mot bakgrund av att detta är ett arbete som redan pågår finner inte utskottet någon anledning att komplettera verksamhetens inriktning och föreslår därför att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns två reservationer och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2017 till 2 962 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2018 till 3 224 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2019 till 3 189 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 71 miljoner kronor under åren 2017–2021 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 7 miljoner kronor under åren 2017–2021 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.
7. Kyrkomötet beslutar att bidrag till tryckning av valsedlar vid 2017 års val till kyrkomötet ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädda i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädda i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska högst motsvara kostnaden för tryckning av en valsedel per röstberättigad i respektive valkrets.
8. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:55.
9. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:64.
10. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:65.
11. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:76.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2016:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2017 till 2 962 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2018 till 3 224 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2019 till 3 189 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 71 miljoner kronor under åren 2017–2021 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 7 miljoner kronor under åren 2017–2021 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.

Motionernas förslag

Motion 2016:55 av Dag Sandahl, Innovationsarbete

Kyrkomötet beslutar att anslå 30 miljoner kronor för ett innovationsarbete i Svenska kyrkan som biskopsmötet fattar beslut om.

Motion 2016:64 av Hans-Olof Andrén, Teckenspråk i verksamhetsinriktningen

Kyrkomötet beslutar att komplettera verksamhetsinriktningen för nationell nivå med uppgiften att stödja stiftens arbete med teckenspråkig verksamhet.

Motion 2016:65 av Hans-Olof Andrén, Relationen med EFS m.m. i verksamhetsinriktningen

Kyrkomötet beslutar att komplettera verksamhetsinriktningen för nationell nivå med uppgiften att ha dialog och eftersträva goda relationer med inomkyrkliga organisationer och rörelser, särskilt Evangeliska Fosterlandsstiftelsen (EFS).

Motion 2016:76 av Hans-Olof Andrén och Torvald Johansson, Åtgärder för rekrytering av kyrkomusiker i verksamhetsinriktningen

B 2016:1

Kyrkomötet beslutar att komplettera verksamhetsinriktningen för nationell nivå med uppgiften att i dialog med stift, arbetsgivare och företrädare för kyrkomusiken vidta åtgärder för att stärka rekryteringen av kyrkomusiker till Svenska kyrkans församlingar och pastorat, däribland att fastställa en ny examens- och befattningsstruktur för kyrkomusiker.

Yttranden från andra utskott

Budgetutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserat av om respektive sakutskott har synpunkter på för sakutskottet relevanta delar i avsnittet Verksamhetens inriktning. Yttrande har inkommit från Ekonomi- och egendomsutskottet (EE 2016:1y, *bilaga 1*), från Kyrkolivsutskottet (Kl 2016:1y, *bilaga 2*), från Ekumenikutskottet (Eu 2016:1y, *bilaga 3*) och från Organisationsutskottet (O 2016:1y, *bilaga 4*).

Som en del av utskottets beredning har utskottet tagit del av de yttranden som inkommit från andra sakutskott.

Bakgrund

Enligt 51 kap. 4–5 §§ i kyrkoordningen ska den nationella nivån varje år upprätta en budget för nästa budgetår. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret, samt en plan för ekonomin under en period av tre år.

År 2010 beslutade kyrkomötet att det, utöver de ekonomiska ramarna för respektive år under perioden, ska finnas rullande femåriga kostnadsramar för finansiering av Svenska kyrkan i utlandets och Svenska teologiska institutets (STI) fastigheter och lokaler.

Skrivelsens innehåll och indelning

Mot bakgrund av ovanstående lämnar kyrkostyrelsen i skrivelsen förslag till inriktning för verksamheten, kostnadsram 2017, planeringsramar 2018 och 2019 samt ram för kostnader 2017–2021 för lokalförsörjning inom Svenska kyrkan i utlandet och ram för kostnader för STI i Jerusalem.

Skrivelsen är indelad i tre delar och har en bilaga. I *Uppdrag och utmaningar* beskrivs Svenska kyrkans och den nationella nivåns uppdrag och de utmaningar kyrkostyrelsen ser utifrån genomförd omvärldsanalys. I *Verksamhetens inriktning* redovisas kyrkostyrelsens prioriteringar och förslag till inriktning av verksamheten. I denna del redovisas också hur kostnads- och planeringsramar är planerade att fördelas på verksamhetsområden. I *Ekonomi* redovisas och kommenteras ekonomin i sin helhet och förslagen till kostnadsram 2017, planeringsramar 2018–2019, kostnadsramar 2017–2021 för lokalförsörjning samt den preliminära fördelningen av återstående medel 2016–2018 för den gemensamma satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar som kyrkomötet beslutade om 2012, *Dela tro – dela liv*.

År 2008 fastställde kyrkomötet en målnivå för den nationella nivåns eget kapital och beslutade samtidigt att kyrkostyrelsen, om faktiskt utfall enligt årsbokslut överstiger 125 procent av den indexuppräknade målnivån, ska lämna förslag till kyrkomötet om hur överstigande kapital ska hanteras.

Vid utgången av 2015 översteg eget kapital 125-procentsnivån med 1 817 miljoner kronor, varav 1 534 miljoner kronor avser ej realiserad värdeökning inom finansförvaltningen. Genom förslagen i KsSkr 2016:7 *Svenska kyrkans kapital-situation* anser kyrkostyrelsen att det överskridna målvärdet är hanterat.

Kyrkostyrelsens förslag

Av skrivelsen framgår att huvuddelen av planeringsperiodens budget omsluter löpande åtaganden och verksamhetskostnader som svårigen kan prioriteras bort. Antingen är ansvaret reglerat i kyrkoordningen eller så är arbetet av stor betydelse för Svenska kyrkans verksamhet. Enbart en mindre del utgör utrymme för särskilda prioriteringar.

Kyrkostyrelsens *förslag till inriktning för verksamheten* utgår från och avser den nationella nivåns uppgifter enligt kyrkoordningens bestämmelser samt instruktioner för kyrkostyrelse och råd. Den samlade inriktningen på verksamheten är främst;

- ◆ att stärka och utveckla det strategiska arbetet med företräderskap genom systematisering, samordning och effektivisering (*företräderskap*)
- ◆ att främja relationer med kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med, eller särskild ekumenisk överenskommelse, för att konkret gestalta enhet och samverkan (*officiella relationer till andra kyrkor och samfund samt religionsdialog*)
- ◆ tro och lärande, genusrättvisa och jämställdhet, hälsa, hållbar försörjning samt fred och försoning (*internationell mission och diakoni*)
- ◆ att ge stöd inom områdena omvärldsbevakning och forskning, administrativ samverkan, församlingens grundläggande uppgift samt kommunikation (*stöd till stift och församlingar*)
- ◆ en stabil leveransorganisation där det övergripande målet är att stödja både verksamhet och användare inom IT-området där krav på hög säkerhet och kontinuerlig riskanalys är naturliga delar av verksamheten (*gemensamma IT-system*)
- ◆ att stärka studenternas färdigheter och yrkesidentitet, deras förmåga att analysera och reflektera över Svenska kyrkan samt bekräfta och fördjupa deras samhörighet med Svenska kyrkan (*Svenska kyrkans utbildningsinstitut*)
- ◆ frågor som rör kristen livstolkning och ekumenik och har en sociokulturell pedagogisk profil (*Svenska teologiska institutet i Jerusalem*)
- ◆ att genomföra forskning vars resultat utgör underlag för Svenska kyrkans reflektion över sin identitet och sitt uppdrag, om religionernas roll i det mångkulturella samhället samt att tillgängliggöra forskningsresultaten utifrån den gemensamma plattformen *Samhällsteologi (forskning)*
- ◆ att stödja Svenska kyrkan som kulturarrangör, stärka Svenska kyrkans röst i kulturdebatten och kulturens ställning inom Svenska kyrkan (*kultur*)
- ◆ att genomföra och följa upp diskussionerna med staten om villkor och nivåer på den kyrkoantikvariska ersättningen i vilket det ingår att försöka skapa en förnyad syn på det kyrkliga kulturarvet som levande och användbart och en samhällsresurs för social, kulturell och ekonomisk utveckling (*de kyrkliga kulturminnena*)
- ◆ att höja kvaliteten i det diakonala arbetet, stärka insamlings- och kommunikationsarbetet, ge stöd i lokalförsörjningsfrågor och verka för utveckling av de lokaler som hyrs eller ägs av församlingarna samt teckna avtal med församlingar och verksamhetsplatser (*arbete bland svenskar i andra länder*)
- ◆ att ta till vara erfarenheterna från arbetet med tidigare kyrkoval och planera valet 2017 (*de direkta valen*)

- ◆ att kontinuerligt producera ändamålsenliga underlag för förankring, reflektion och beslut om förändringar i kyrkoordningen (*inomkyrklig normgivning*)
- ◆ att förvalta kapitalet effektivt, på ett etiskt försvarbart sätt, sprida risker och uppnå bästa möjliga hållbara totalavkastning (*förvaltning av nationellt kapital*)
- ◆ att löpande behålla och utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i den nationella nivåns verksamhets- och ekonomistyrning (*ledning och administration*).

Motion 2016:55 Innovationsarbete

I motion 2016:55 föreslås att kyrkomötet ska besluta att anslå 30 miljoner kronor för ett innovationsarbete i Svenska kyrkan som biskopsmötet fattar beslut om. Motionen berör såväl frågan om biskopsmötets roll och funktion som kyrkostyrelsens ansvar för budget och dess innehåll.

Biskopsmötet

I 10 kap. i kyrkoordningen som reglerar den nationella nivån framgår av inledningen att kyrkomötet som högsta beslutande organ anger vilka andra organ som ska finnas på den nationella nivån och vilka uppgifter de ska ha. Vidare framgår det av 10 kap. 7 § i kyrkoordningen att biskopsmötet finns för samråd i frågor som rör biskoparnas uppdrag inom kyrkans vigningstjänst och tillsyn över biskoparnas verksamhet. Biskopsmötet regleras närmare i 13 kap. 2 § i kyrkoordningen där det framgår att ärkebiskopen regelbundet ska kalla biskopsmötet till samråd om stiftsledningen och ämbetsansvaret. Biskopsmötet ska också, på begäran av kyrkostyrelsen yttra sig i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt. Av 57 kap. 2 § i kyrkoordningen framgår att biskopsmötet ska ha tillsyn över biskoparnas verksamhet. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar.

Av protokollen från biskopsmötet framgår att ett urval av de frågor som regelbundet behandlats det senare året är: kyrkans böcker, ekumenik, aktuella debatter (till exempel flyktingfrågor), kyrkostyrelsen (till exempel generalsekreterarens rapport), prästtjänsten, information och utbildningsfrågor.

Kyrkostyrelsen

Enligt 10 kap. 3 § i kyrkoordningen är det kyrkostyrelsen som företräder trossamfundet Svenska kyrkan. Styrelsen bereder och verkställer kyrkomötets beslut och har förvaltande uppgifter. Av 12 kap. i kyrkoordningen framgår det att det är kyrkostyrelsen som också leder och samordnar förvaltningen av den nationella nivåns uppgifter. Vidare framgår det av 51 kap. 4–5 §§ i kyrkoordningen att kyrkostyrelsen varje år ska upprätta ett förslag till budget för nästa budgetår avseende den nationella nivån. Budgeten fastställs sedan av kyrkomötet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret, samt en plan för ekonomin under en period av tre år. Av kyrkostyrelsens arbetsordning framgår bland annat att biskopsmötet har tillgång till kyrkokansliets resurser för sitt arbete. Den budget som kyrkostyrelsen föreslår kyrkomötet rymmer således även resurser för biskopsmötets behov.

Av arbetsordningen framgår vidare att kyrkostyrelsen regelbundet samråder med biskopsmötet. I praktiken sker detta till exempel genom en årligen återkommande överläggning mellan kyrkostyrelsen och biskopsmötet. Vidare delas protokoll mellan kyrkostyrelsen och biskopsmötet från respektive möte. Löpande dialog sker också genom ärkebiskopen som är ordförande i såväl biskopsmötet som kyrkostyrelsen. Vid biskopsmötet finns en återkommande punkt som heter kyrkostyrelsen

där generalsekreteraren föredrar sin rapport om verksamheten som också föredras för kyrkostyrelsen. Vid denna punkt närvarar också kyrkosekreterare och utvecklings- och planeringschef på den nationella nivån, vilka också närvarar vid kyrkostyrelsens sammanträden. I kyrkostyrelsen finns också en ersättare för ärkebiskopen. Regelbundna avstämningar sker även mellan ärkebiskop och generalsekreterare där information mellan biskopsmötet och kyrkostyrelsen avhandlas.

Motion 2016:64 Teckenspråk i verksamhetsinriktningen

I motion 2016:64 föreslås att kyrkomötet beslutar att komplettera verksamhetsinriktningen för nationell nivå med uppgiften att stödja stiftens arbete med teckenspråkig verksamhet.

Av KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* framgår bland annat att arbetet inom flerspråkighetsområdet inriktas på kunskapshöjande och metodutvecklande insatser som förväntas ge församlingar bättre förutsättningar att klara den grundläggande uppgiften även på de nationella minoritetsspråken. Under perioden fortsätter arbetet med att tillgängliggöra bibeln, psalmer och kyrkliga böcker på dessa språk.

Löpande arbete med teckenspråk på nationell nivå

Den verksamhet som i skrivelsen beskrivs under rubriken flerspråkighet om minoritetsarbete eller arbete på minoritetsspråk gäller även i hög grad teckenspråk.

Den nationella nivån stödjer stift och församlingar i det teckenspråkiga arbetet. Ett aktuellt projekt är ett teckenspråkigt kunskapscentrum vid Strömbäcks folkhögskola som under 2016 finns tillgängligt för fortbildning och utbildning av anställda och ideella medarbetare i de stift som valt att medverka.

En gång om året samlar den nationella nivån stiftsrepresentanter för strategiska överläggningar. Samtliga medarbetare i det teckenspråkiga arbetet inbjuds till en konferens en gång om året för inspiration, fortbildning och samtal.

Andra exempel på stöd handlar om att stödja församlingar och/eller stift med projekt som är av intresse utanför den enskilda församlingen/stiftet. Exempel på detta är ekonomiskt stöd för en teckenspråkig översättning av Bibeläventyret, där mellanstadiebarn lär sig om Bibeln inom ramen för skolundervisningen. Ett annat exempel är en delsatsning inom ramen för *Dela tro – dela liv* som erbjuder teckenspråkiga unga en sammanhållen verksamhet i teckenspråkshuvudstaden Örebro och ett nationellt nätverk för unga.

Under hösten 2016 börjar ett arbete med att översätta delar av förslaget till ny kyrkohandbok till teckenspråk. Några grundläggande texter om kristen tro på svenskakyrkan.se ska finnas inspelade inför reformationsåret.

Motion 2016:65 Relationen med EFS m.m. i verksamhetsinriktningen

I motion 2016:65 föreslås att kyrkomötet beslutar att komplettera verksamhetsinriktningen för nationell nivå med uppgiften att ha dialog och eftersträva goda relationer med inomkyrkliga organisationer och rörelser, särskilt Evangeliska Fosterlandsstiftelsen (EFS).

Inomkyrkliga organisationer och rörelser

Det finns ett flertal organisationer och rörelser som verkar inom Svenska kyrkan utan att vara en organisatorisk del av den. Hur de olika organisationerna eller rörelserna har organiserat sin verksamhet kan se olika ut i relation till församlingsnivå, stiftsnivå och nationell nivå. Vissa organisationer och rörelser finns bara på

den lokala nivån medan andra arbetar enbart på stiftsnivå eller riksnivå. En del organisationer och rörelser har en relation till flera av de olika nivåerna i Svenska kyrkan.

Svenska kyrkan har kontakt och samarbete med EFS och det finns ett särskilt samarbetsråd som är tillsatt av Svenska kyrkans kyrkostyrelse respektive EFS styrelse. Av instruktionen för samarbetsrådet framgår att det har till uppgift att verka för en fortsatt fördjupning av samarbetet mellan Svenska kyrkan och EFS lokalt, regionalt och centralt. Samarbetsrådet har särskilt uppdraget att följa utvecklingen av samarbetet, inspirera till nya och fördjupade samverkansformer mellan Svenska kyrkan och EFS, utarbeta modeller till lokala samarbetsavtal, informera om frågor rörande samverkan mellan såväl Svenska kyrkan och EFS som med andra trossamfund samt stimulera en teologisk bearbetning av de olika traditioner som finns inom Svenska kyrkan och EFS, utgöra ett forum för teologiska och ideologiska samtal samt lägga förslag angående ovanstående frågor till respektive styrelse.

Svenska Kyrkans Unga är ett annat exempel på en fristående inomkyrklig organisation med vilken Svenska kyrkan har ett kontinuerligt samarbete på nationell nivå. Samarbetet är i grunden inte formaliserat men formaliseras ibland, till exempel vid olika gemensamma projekt.

Motion 2016:76 Åtgärder för rekrytering av kyrkomusiker i verksamhetsinriktningen

I motion 2016:76 föreslås att kyrkomötet beslutar att komplettera verksamhetsinriktningen för nationell nivå med uppgiften att i dialog med stift, arbetsgivare och företrädare för kyrkomusiken vidta åtgärder för att stärka rekryteringen av kyrkomusiker till Svenska kyrkans församlingar och pastorat, däribland att fastställa en ny examens- och befattningsstruktur för kyrkomusiker.

Av 10 kap. 3 § i kyrkoordningen framgår bland annat att kyrkostyrelsen ska ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning.

Av KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* framgår bland annat att Svenska kyrkans utbildningsinstitutets uppdrag är att ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna, bestämma utbildningsplaner samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning. Vidare är uppdraget att stödja rekrytering till kyrklig tjänst och utbildning. Utbildningarna ska uppfattas som attraktiva och hålla en hög kvalitet till en rimlig kostnad. Vidare framgår att verksamheten inriktas på att stärka studenternas färdigheter och yrkesidentitet, deras förmåga att analysera och reflektera över Svenska kyrkan samt bekräfta och fördjupa deras samhörighet med Svenska kyrkan. Institutet ska utveckla kyrkomedarbetare vars kompetens ska svara mot Svenska kyrkans framtida behov.

Av skrivelsen framgår också att det är en särskild utmaning för kyrkomusikerprogrammet då det är svårt att rekrytera studeranden och att flera faktorer samverkar på ett för utbildningen negativt sätt.

Pågående arbete med rekrytering

På den nationella nivån pågår ett arbete sedan år 2011 med att utarbeta en ny examens- och befattningsstruktur för kyrkomusiker, bland annat påskyndat av Bolognasystemets införande vid Sveriges universitet och högskolor år 2007. Ett förslag till ny nomenklatur och kyrkoordningssändringar framlades efter remiss till

stift, församlingar, utbildare och organisationer till kyrkostyrelsens arbetsutskott år 2013. Ärendet återremitterades för fortsatt beredning.

Under år 2015 och våren 2016 intensifierades den fortsatta beredningen inom kyrkokansliet genom en arbetsgrupp och genom dialog med utbildningsinstitutioner, stiftsmusiker med flera. Ett nytt förslag till examens- och befattningsstruktur, förtydligade behörighetsregler samt kyrkoordningsändringar remitterades till stift, församlingar, utbildare och organisationer och framlades för kyrkostyrelsen under våren 2016. Ärendet återremitterades på nytt för vidare beredning.

Idag sker nyrekryteringen av kyrkomusiker främst på församlingsnivå genom enskilda kyrkomusikers målinriktade kör- och musikverksamhet för barn och unga. Stiftelsen kan på olika sätt uppmuntra och stärka detta rekryteringsarbete, exempelvis genom nätverk och projekt.

Den nationella nivån för kontinuerligt dialog med de folkhögskolor, högskolor och musikhögskolor som utbildar kyrkomusiker samt samlar stiftens musikkonsulenter till samråd kring rekryterings- och utbildningsfrågor. Kyrkokansliet kommer under hösten och vintern 2016–2017 att arbeta med att identifiera vilka kyrkomusikaliska utbildningsfrågor som behöver lösas framöver, bland annat med sikte på att göra kyrkomusikeryrket och vägen dit till ett lockande val för fler. Dialog förs med såväl utbildningsinstitutionerna som de företrädare för kyrkomusiken som nämns i motionen.

Bidrag till tryckning av valsedlar kyrkovalet 2017

Enligt 38 kap. 33 § i kyrkoordningen får kyrkomötet fatta beslut om att bidrag ska utgå efter en viss enhetlig grund till nomineringsgrupper som är eller genom valet blir företrädare i kyrkomötet. Vid Budgetutskottets överläggning med kyrkostyrelsens arbetsutskott så informerades Budgetutskottet om att den beslutspunkten saknas i de beslutsförslag som finns i *KsSkr 2016:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019*. Budgetutskottet informerades också om att kostnaderna ingår i den föreslagna kostnadsramen.

Utskottets överväganden

Verksamhetens inriktning

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet har tidigare konstaterat att det med åren blivit lättare att följa de ekonomiska resonemangen och att sambandet mellan verksamhet och ekonomi blivit tydligare. Utskottet ser fram mot att kyrkostyrelsen fortsätter utveckla strukturen för planerad verksamhet, dess inriktning och kostnader. För att underlätta utskottets beredning så efterfrågades förra året att kyrkostyrelsens prioriteringar skulle framgå av det avsnitt för verksamhetens inriktning som ligger till grund för beslutet. Utskottet noterar med glädje att skrivelsen nu är uppbyggd på det sättet.

Utskottet har som en del av beredningen likt tidigare år haft överläggningar med kyrkostyrelsens arbetsutskott för att få särskilda frågor belysta. Det är uppenbart för utskottet att samtal med kyrkostyrelsens arbetsutskott är en viktig komponent för större förståelse av skrivelsen. Utskottet ser fram mot fortsatt dialog med kyrkostyrelsens arbetsutskott och hur den ytterligare kan utvecklas till kommande år.

De prioriteringar som kyrkostyrelsen anger i skrivelsen och som också delgavs vid arbetsutskottets besök i budgetutskottet delas av utskottet. Förra året föreslog utskottet genom ett utskottsinitiativ att 75 miljoner kronor skulle avsättas till arbete med flyktingar och asylsökande. En av kyrkostyrelsens prioriteringar i årets skrivelse är arbete med asylsökande och flyktingar i Sverige. Utskottet skrev förra året att det fanns en förväntan på att kyrkostyrelsen säkerställer den långsiktiga hanteringen av dessa frågor. Det har omhändertagits genom den satsning om 60 miljoner kronor årligen under planeringsperioden för fortsatt stöd i arbetet med asylsökande och flyktingar. Utskottet ser fram emot nästa års redovisning av den tidigare satsningen om 75 miljoner kronor.

En annan av kyrkostyrelsens prioriteringar gäller Svenska kyrkans undervisning och lärande. Utskottet ser fram emot den utvärdering som senare kommer att ske av satsningen *Dela tro – dela liv*. Utskottet noterar med tillförsikt också att satsningen kommer att tas tillvara och få en fortsättning, genom att ett systematiskt och sammanhållet arbete för att ta fram ett program för lärande och undervisning i Svenska kyrkan bedrivs under perioden.

Utskottet instämmer i kyrkostyrelsens uppfattning om att administrativ samverkan är ett mycket prioriterat område och att den gemensamma IT-plattformen är en central förutsättning för administrativ samverkan. Eftersom det är väsentliga belopp som hanteras och stort förtroendekapital som investeras framkom vid diskussionen med kyrkostyrelsens arbetsutskott vikten av styrning och ledning, löpande uppföljning och utvärdering av effekter. Utskottet delar kyrkostyrelsens arbetsutskotts uppfattning att ett sätt att utveckla styrningen skulle kunna vara att inrätta exempelvis ett råd.

Kyrkostyrelsens arbetsutskott förtydligade att kyrkostyrelsen menar att frågan om hållbar utveckling ofta förknippas med klimatfrågor, men att det är mera än så. Det framgår också av skrivelsen under rubriken hållbarhet att frågorna om klimatförändringar, resursförbrukning, utveckling och rättvisa inte enbart är naturvetenskapliga, tekniska, ekonomiska, sociala och politiska utan även etiska, existentiella och teologiska. Kyrkostyrelsens arbetsutskott menade att detta är tänkt att genomföra stora delar av arbetet och därför behöver det inte framgå som en prioritering.

Utskottet har noterat av såväl skrivelsen som vid samtal med kyrkostyrelsens arbetsutskott att det pågår ett långsiktigt utvecklingsarbete på kyrkokansliet för att skapa förbättrade förutsättningar för den strategiska styrningen och ledningen. Under 2017 är fokus på att bereda underlag för en strategisk plan och därefter ska processerna för planering och uppföljning utvecklas för att bli mer effektiva och ändamålsenliga. Utskottet ser fram emot mer konkreta målskrivningar och utvärdering av verksamheten gentemot dessa.

Personalkostnader är en väsentlig kostnadspost i den föreslagna planeringen. I tider med knappa resurser, krav på hushållning och effektiviseringar är det extra viktigt att det finns en tydlig plan för när det sker större förändringar över tid. I kommande skrivelser ser utskottet gärna att kyrkostyrelsen för ett resonemang kring hur de strategiskt ser på utvecklingen av personalkostnaderna, antalet anställda vid kyrkokansliet och i vilken omfattning detta påverkas av nya uppdrag från kyrkomötet.

När det gäller de kyrkliga kulturminnena noterar utskottet att det av skrivelsen framgår att kyrkostyrelsen vidtagit åtgärder för att minska de ansamlade medlen genom att bland annat höja tilldelningen till församlingar och stift. Det framgår även att kyrkostyrelsen gör bedömningen att det ansamlade överskottet är hanterat genom att medlen kunnat utbetalas eller tilldelas till projekt. Utskottet ser med tillförsikt fram emot en fortsatt hög förbrukningstakt av den kyrkoantikvariska ersättningen.

Utskottet har också behandlat kyrkostyrelsens skrivelse gällande Svenska kyrkans kapitalsituation. Utskottet vill uppmärksamma kyrkostyrelsen på att förslagen i betänkandet B 2016:3 *Svenska kyrkans kapitalsituation* får konsekvenser för vilka begrepp som bör användas i tabeller som behandlar nationella nivåns kapital i framtida skrivelser.

Utskottet har i sin beredning noterat de samband i förutsättningar och förslag som finns mellan denna skrivelse, KsSkr 2016:7 *Svenska kyrkans kapitalsituation* samt KsSkr 2016:6 *Gemensamt ansvar*.

Kostnadsram 2017

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar fastställa kostnadsram för 2017 till 2 962 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens *förslag till kostnadsram 2017* är 2 962 miljoner kronor vilket är 27 miljoner kronor högre än den planeringsram för 2017 som kyrkomötet beslutade om 2015. I relation till den tidigare beslutade ramen planeras bland annat ökade kostnader för stöd till stift och församlingar och gemensamma IT-system. De högre kostnaderna kompenseras till viss del av lägre kostnader för bland annat internationell mission och diakoni och kyrkliga kulturminnen i relation till den tidigare beslutade ramen.

Kostnadsram 2018

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar fastställa kostnadsram för 2018 till 3 224 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens *förslag till planeringsram 2018* är 3 224 miljoner kronor vilket är 314 miljoner kronor högre än den planeringsram för 2018 som kyrkomötet beslutade om 2015. Den mest väsentliga orsaken till den planerat ökade ramen beror på förändringar i utjämningsystemet i enlighet med förslagen i KsSkr 2016:6 *Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem*. De förslagen som främst påverkar planeringsramen är ett nytt kyrkunderhållsbidrag och förändrad redovisning av stiftsbidrag (tidigare har nettoredovisning av stiftsbidrag skett på kostnadssidan och nu planeras bruttoredovisning av stiftsbidrag på såväl intäkts- som kostnadssidan). Övriga orsaker till ökade kostnader i relation till den tidigare beslutade ramen är att det bland annat planeras för ökat stöd till stift och församlingar och gemensamma IT-system. De högre kostnaderna kompenseras till viss del av lägre kostnader för bland annat internationell mission och diakoni i relation till den tidigare beslutade ramen.

Kostnadsram 2019

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar fastställa kostnadsram för 2019 till 3 189 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens *förslag till planeringsram 2019* är 3 189 miljoner kronor vilket är 35 miljoner kronor lägre än förslaget till planeringsram 2018. I relation till planeringsram för 2018 planeras lägre kostnader för bland annat

stöd till stift och församlingar till följd av att satsningen för att underlätta anslutning till den gemensamma IT-plattformen avslutas 2018.

B 2016:1

Ram för fastighetskostnader för Svenska kyrkan i utlandet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 71 miljoner kronor under åren 2017–2021 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens *förslag till ram för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler* är 71 miljoner kronor för perioden 2017 till 2021. Det är 1 miljon högre än den ram som kyrkomötet förra året beslutade för perioden 2016 till 2020.

Ram för fastighetskostnader STI

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 7 miljoner kronor under åren 2017–2021 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens *förslag till ram för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem* är 7 miljoner kronor för perioden 2017 till 2021, vilket är 2 miljoner högre jämfört med den ram som kyrkomötet beslutade om förra året för perioden 2016 till 2020.

Bidrag till tryckning av valsedlar i kyrkovalet 2017

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bidrag till tryckning av valsedlar vid 2017 års val till kyrkomötet ska utgå till de nomineringsgrupper som är företrädare i kyrkomötet under innevarande mandatperiod eller som genom valet blir företrädare i kyrkomötet. Bidraget till respektive nomineringsgrupp ska högst motsvara kostnaden för tryckning av en valsedel per röstberättigad i respektive valkrets.

Utskottets förslag är ett utskottsinitiativ. Utskottet har uppmärksammats på att det i skrivelsen saknas ett förslag till beslut om valsedelsbidrag som har funnits tidigare år, men som av misstag inte finns med i årets skrivelse. Det har också noterats att det i den föreslagna kostnadsramen för valet ryms kostnader för valsedelsbidrag som bygger på utfallet från tidigare val.

Motion 2016:55

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:55.

Motionens förslag är att anslå 30 miljoner kronor för ett innovationsarbete i Svenska kyrkan som biskopsmötet fattar beslut om.

Utskottet välkomnar ett innovativt biskopsmöte och uppskattar när biskoparna agerar som kollegium. Utskottet noterar att biskopsmötet har tillgång till kyrkokansliets resurser för sitt arbete och att den budget som kyrkostyrelsen föreslår kyrkomötet rymmer även resurser för biskopsmötets behov.

Utskottet är övertygat om att innovativa idéer tas tillvara av kyrkostyrelsen inom ramen för kyrkostyrelsens budgethantering. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Motion 2016:64

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:64.
--

Motionens förslag är att komplettera verksamhetsinriktningen för nationell nivå med uppgiften att stödja stiftens arbete med teckenspråkig verksamhet.

Budgetutskottet anser liksom motionären att den teckenspråkiga verksamheten är mycket viktig för Svenska kyrkans arbete. I beredningen av ärendet har det kommit fram att arbetet med att stödja stiftens arbete med teckenspråkig verksamhet är ett arbete som redan pågår i det löpande arbetet på kyrkokansliet och att den verksamhet som i skrivelsen beskrivs under rubriken *flerspråkighet* om minoritetsarbete eller arbete på minoritetsspråk även i hög grad gäller teckenspråk.

Av motionen framgår att motionären också är medveten om att arbetet redan sker. Utskottet menar att det till kommande år kan framgå tydligare i skrivelsen att även verksamhet för teckenspråk ryms under rubriken *Flerspråkighet*. Av det motionssvar som kommit från De Ungas Kyrkomöte gällande motionen framgår det att deras uppfattning är att det är av vikt att jobba med alla språkliga minoriteter, däribland teckenspråk.

Som framkommit i beredningen är arbetet med att stödja stiftens arbete med teckenspråkig verksamhet ett arbete som redan pågår i det löpande arbetet på kyrkokansliet. Mot denna bakgrund finner inte utskottet någon anledning att komplettera verksamhetens inriktning och föreslår därför att motionen ska avslås.

Motion 2016:65

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:65.
--

Motionens förslag är att komplettera verksamhetsinriktningen för nationell nivå med uppgiften att ha dialog och eftersträva goda relationer med inomkyrkliga organisationer och rörelser, särskilt Evangeliska Fosterlandsstiftelsen (EFS).

Budgetutskottet delar motionärens uppfattning att det är mycket viktigt att ha dialog och eftersträva goda relationer med inomkyrkliga organisationer och rörelser. Av det motionssvar som kommit från De Ungas Kyrkomöte gällande motionen framgår det att tanken på att skapa och vårda inomkyrkliga relationer ses som viktig. De menar att en väsentlig del i att vara kyrka, är att vara tillgänglig och öppen för alla, speciellt de inomkyrkliga förbunden. Utskottet är övertygat om att kyrkostyrelsen också delar den uppfattningen.

Gällande EFS noterar utskottet att det finns ett samarbetsråd som är tillsatt av Svenska kyrkans kyrkostyrelse respektive EFS styrelse. Samarbetsrådet verkar för en fortsatt fördjupning av samarbetet mellan Svenska kyrkan och EFS och utgår från att det arbetet löper på.

Mot bakgrund av att det finns ett etablerat samarbete mellan kyrkostyrelsen och EFS ser utskottet inte något behov av att komplettera verksamhetens inriktning och föreslår därför att motionen ska avslås.

Motion 2016:76

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:76.
--

Motionens förslag är att komplettera verksamhetsinriktningen för nationell nivå med uppgiften att i dialog med stift, arbetsgivare och företrädare för kyrkomusiken vidta åtgärder för att stärka rekryteringen av kyrkomusiker till Svenska kyrkans försam-

lingar och pastorat, däribland att fastställa en ny examens- och befattningsstruktur för kyrkomusiker.

Budgetutskottet menar att det är av stor betydelse för Svenska kyrkan att det finns kompetenta musiker i framtiden. Utskottet noterar att det framgår av KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* att kyrkostyrelsen är medveten om att det finns en utmaning i att rekrytera studeranden i den omfattning som svarar mot behoven gällande kyrkomusikerprogrammet. Som framgår av den information som inhämtats från kyrkokansliet pågår sedan ett längre tag ett arbete med att utarbeta en ny examens- och befattningsstruktur för kyrkomusiker. Utskottet menar att arbetet är viktigt och förutsätter att det löper på.

Det framgår också av den inhämtade informationen att det sker ett arbete med att identifiera vilka kyrkomusikaliska utbildningsfrågor som behöver lösas framöver, bland annat för att göra kyrkomusikeryrket till ett lockande val för fler. Dialog förs med såväl utbildningsinstitutionerna som de företrädare för kyrkomusiken som nämns i motionen.

Mot bakgrund av att detta arbete redan pågår finner inte utskottet någon anledning att komplettera verksamhetens inriktning och föreslår därför att motionen ska avslås.

Uppsala den 29 september 2016

På Budgetutskottets vägnar

Bertil Olsson, ordförande

Malin Åkesson, sekreterare

Beslutande: Bertil Olsson, ordförande, Iréne Pierazzi, Solveig Hallin, Monica Lago, Roger Sjöberg, Lars B Andersson, Marie Wojidkow, Bertil Persson, Lars T Gåreberg, Leif Nordlander, Christer Björk, Bengt Kjellgren, Carl-Eric Gabrielsson, Gerd Gullberg Johnson och Jenny Nilsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birger Wernersson, Christina Meltin Westerlund, Anita Engström, Sven Erik Bodén, Jan Sahlin, Marie Rydén Davoust, Evelina Johansson, Sven Ingvar Holmgren, Mats Nilsson, Roger Hedlund, Helén Lindbäck, Terence Honglo och Hildegard Jarskog.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Vi anser att utskottet skulle beslutat föreslå kyrkomötet att medge planeringsram för 2018 till 3 454 milj. kronor (beslutspunkt 3 utskottets förslag). Kyrkoantikvarisk ersättning utbetalas från staten med 460 milj. kronor per år. Beloppet får användas under två år, ev. tre år. Svenska kyrkans budgetsystem innebär att årets belopp i praktiken betalas ut med halva beloppet för redovisningar under budgetåren och halva året efter för de redovisningarna. Detta beror på att många reparationer tar mer än 1 år. Därmed blir utbetalningarna många gånger år 2. Genom detta system släpar utbetalningarna ett extra år och redovisas i bokslutet som en fordran mot staten och skuld till församlingarna med över 200 milj. kronor. Det vore rimligt att båda årens anslag fördelades på ett sådant sätt att pengarna förbrukades med 460 milj. kronor

B 2016:1

varje år och utbetalades samma år. Detta förhindrar kyrkans uppläggning av budget. Det vore rimligt att planeringsperioden och budgetperioden vore samma dvs. två år. Vi föreslår att detta förbättras med att halva kommande års anslag tillförs år 1 med start 2018 så att halva 2019 års belopp tidigareläggs så att 2018 års belopp blir $460 + 230 = 690$ milj. och därefter 460 milj. per år. I praktiken kommer då halva $690 = 345$ milj. kronor att utbetalas 2018 så statens anslag kommer inte att överskridas. Det finns i flera stift en kö av angelägna reparationer som måste skjutas upp på grund av att det belopp som kan fördelas är för litet. Förslaget kommer att ge möjlighet till tidigareläggning av reparationer och eftersläpningen kommer att bli mindre.

Carl-Eric Gabrielsson och Leif Nordlander

Reservation 2

Vi anser att utskottet skulle beslutat föreslå kyrkomötet att med anledning av motion 2016:76 (beslutspunkt 11 i utskottets förslag) uppdra till kyrkostyrelsen att snarast vidta åtgärder för att stärka rekryteringen av kyrkomusiker bl. a. genom att fastställa en ny examens- och befattningsstruktur.

Lars T Gåreberg, Bertil Persson och Marie Wojidkow

Särskild mening

I skrivelse 2016:1, Verksamhet och ekonomi, på sidan 7 under Kyrkostyrelsens prioriteringar anser vi att det saknas en prioritering när det gäller klimat och miljö. Man skulle kunna lägga till en femte punkt, typ: ”Bidra till att bevara skapelsen till kommande generationer.”

Svenska kyrkans verksamhet bör lyfta upp arbetet för ekologisk hållbarhet bland de prioriterade områdena. Klimatförändringarna hotar hela skapelsen och mänsklighetens framtid. Människor förväntar sig att i Svenska kyrkan få både hopp och vägledning. Detta behöver bli tydligare.

Hildegard Jarskog och Terence Honglo

Kyrkomötet
Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande 2016:1y

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2017–2019**

Till Budgetutskottet

Ekonomi- och egendomsutskottets yttrande över skrivelsen 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019*

Utskottet noterar att ovan nämnda skrivelse, som Budgetutskottet behandlar, har en tydlig koppling till skrivelse 2016:6 Gemensamt ansvar, som Ekonomi- och egendomsutskottet behandlar.

Utskottet noterar att införandet av nytt utjämningsystem enligt förslag i skrivelsen Gemensamt ansvar beaktas i skrivelsen Verksamhet och ekonomi. Belopp för avgifter och bidrag enligt förslag till nytt utjämningsystem har, med iakttagande av övergångsregler, tagits upp i Verksamhet och ekonomi från år 2018.

Utskottet noterar även att förslagen till intäkter och kostnader i skrivelsen Verksamhet och ekonomi bland annat har lagts utifrån de förutsättningar som anges i kyrkostyrelsens skrivelse 2016:7 Svenska kyrkans kapital situation. I sistnämnda skrivelse föreslås att målnivån för kapitalet på nationell nivå höjs till 6,5 miljarder kronor. Därigenom kan avkastningen från det förvaltade kapitalet under de närmast kommande åren bland annat bidra till finansieringen av stiftens förvaltning av gemensamt ägda kyrkor och ett nytt kyrkunderhållsbidrag. Mot bakgrund av detta föreligger det heller inget behov av att debitera kyrkunderhållsavgift av församlingar och pastorat under de närmast kommande åren.

Uppsala den 28 september 2016

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Magnus Nilsson, Birgitta Söderfeldt, Peter Bernövall, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Magnus Ek, Margareta Nisser-Larsson och Heléne Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marie Johansson, Titti Ådén, Leif Grip, Linda Isberg, John-Erik Sturesson, Kerstin Andersson-Carlsson, Åke Löfstrand, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson, Dan Kareliusson, Jan Björkman och Claes Björndahl.

Biskop Hans Stiglund har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Yrkande på skrivelse 2016:1 *Verksamhet och ekonomi* att på sidan 7 under Kyrkostyrelsens prioriteringar lägga till en femte punkt: ”Bidra till att bevara skapelsen till kommande generationer”.

Svenska kyrkans verksamhet bör lyfta upp arbetet för ekologisk hållbarhet bland de prioriterade områdena. Klimatförändringarna hotar hela skapelsen och mänsklighetens framtid. Människor förväntar sig att i Svenska kyrkan få både hopp och vägledning. Detta behöver bli tydligare.

Heléne Lundström

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2016:1y

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2017–2019**

Till Budgetutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över skrivelse 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019*.

Kyrkolivsutskottet anser att den nationella nivåns uppdrag och utmaningar finns väl beskrivna i skrivelsen och att Svenska kyrkan i sin helhet lyfts fram på ett bra sätt i den samtid kyrkan har att förhålla sig till.

Utskottet vill framföra att den verksamhetsprioritering som kyrkostyrelsen gjort stämmer väl överens med de områden utskottet önskar prioritera, exempelvis Svenska kyrkans undervisning och lärande. Den nationella nivåns uppdrag att stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet är väl formulerat och med utskottet ser med tillfredsställelse att de områden som ingår i utskottets beredningsområden lyfts fram, till exempel diakonalt utvecklingsarbete, arbete för ett klimatvänligt samhälle och en hållbar utveckling, barn och unga samt integration och mångfald.

Utskottet konstaterar att det är en omfattande verksamhet som planeras på den nationella nivån de närmaste åren och utskottet menar att allt som beskrivs kommer rimligtvis inte att kunna genomföras lika kraftfullt. Därför är kyrkostyrelsens fyra prioriteringar under perioden nödvändiga för att den nationella verksamheten ska kunna förverkligas.

De av kyrkostyrelsen avsatta medlen för fortsatt stöd för arbete med flyktingar och asylsökande välkomnas från utskottets sida och medlen behöver noga men skyndsamt fördelas.

Uppsala den 28 september 2016

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Marie Nielsén, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Micke G Hästö, Niklas Grahn, Roland Johansson, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Niklas Larsson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Monica Lindell Rylén, Camilla Persson, Lissandra Rickemark, Ulla Nordlien, Patrik Linde, Katarina Glas, Kjell Petersson, Elisabeth Kullenberg, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Stig Eriksson, Anders Ahl, Ylva Wahlström och Karin Janfalk.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Svenska kyrkans verksamhet bör lyfta upp arbetet för ekologisk hållbarhet bland de prioriterade områdena. Klimatförändringar hotar hela skapelsen och mänsklighetens framtid. Människor förväntar sig att i Svenska kyrkan få både hopp och vägledning. Detta behöver bli tydligare. Jag yrkar att under kyrkostyrelsens prioriteringar lägga till en femte punkt: *Bidra till att bevara skapelsen till kommande generationer.*

Marja Sandin-Wester

Särskild mening

Jag anser att det saknas en prioritering när det gäller klimat och miljö. Man skulle kunna lägga till en femte punkt: *Bidra till att bevara skapelsen till kommande generationer.* Svenska kyrkans verksamhet bör lyfta upp arbetet för ekologisk hållbarhet bland de prioriterade områdena. Klimatförändringarna hotar hela skapelsen och mänsklighetens framtid. Människor förväntar sig att i Svenska kyrkan få både hopp och vägledning. Detta behöver bli tydligare.

Ylva Wahlström

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2016:1y

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2017–2019**

Till Budgetutskottet

Utskottet bejakar den inriktning som formuleras i skrivelsen i relation till ekumenikutskottets ansvarsområden; ekumeniska relationer samt internationell mission och diakoni.

Utskottet efterlyser dock att kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* i framtiden tydligare utgår från och hänvisar till bibeltexter, missionsuppdrag, kyrkosyn m.m. samt att skrivelsen presenterar för nationell nivå verksamhet en gemensam vision. Språket i skrivelsen bör tydligare kommunicera med församlingar och stift för att bidra till engagemang och sammanhållning mellan nivåerna. Skrivelsens språk ska även vara översättningsbart till kyrkor i andra kulturer.

Uppsala den 28 september 2016

På Ekumenikutskottets vägnar

Daniel Tisell, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Daniel Tisell, ordförande, Lina Larhult, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars Stjernkvist, Lars G Linder, Anki Erdmann, Katarina Wedin, Lars Jakobsson, Fredrik Sidenvall, Elisabet Stålhjem, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm och Lena Klevenås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jesper Eneroth, Göran Karlsson, Gunilla Bengtsson, Stefan Hortlund, Lars Jakobsson, Victor Backström, Dan Sarkar, Elisabet Stålhjem, Lars-Ivar Ericson, Ann-Christin Alexius, Julia Kronlid, Margit Borgström, Moni Höglund, Agneta Granström och Anders Nihlgård.

Biskoparna Ragnar Persenius och Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi anser att utöver vad utskottet anger i sitt yttrande över KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* bör man i skrivelsen lyfta upp arbetet för ekologisk hållbarhet bland de prioriterade områdena. Klimatförändringarna hotar hela skapelsen och mänsklighetens framtid. Människor förväntar sig att i Svenska kyrkan få både hopp och vägledning. Detta behöver bli tydligare.

Lena Klevenås och Anki Erdmann

Kyrkomötet
Organisationsutskottets yttrande 2016:2y

**Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans
nationella nivå 2017–2019**

Till Budgetutskottet

Organisationsutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019*.

Organisationsutskottet har inbjudits att yttra sig över ovan nämnda skrivelse. Utskottet vill med anledning av detta framföra följande.

När det gäller avsnittet *Verksamhetens inriktning* vill utskottet för kommande års arbete uppmana kyrkostyrelsen att reflektera kring om inte även miljö- och hållbarhetsfrågor bör tas upp som ett prioriterat område (jämför skrivelsen s. 7–9). Utskottet är medvetet om att hållbarhet är ett brett begrepp som rymmer mer än klimatfrågor. Utskottet menar ändå att de flesta insatser som görs, särskilt på lokal nivå, har bäring på just klimatfrågor, varför det är olyckligt att begrepp som miljö och klimat inte på ett tydligt sätt går att återfinna i skrivelsens rubriksättning.

Utskottet vill betona vikten av kyrkostyrelsens arbete med gemensamma IT-system. Det bidrar till frigörande av resurser på lokal nivå och att den lokala nivån på så sätt mer konkret kan ägna sig åt den grundläggande uppgiften.

Avslutningsvis vill utskottet, under rubriken *Svenska kyrkans utbildningsinstitut*, lyfta fram att kyrkomusikerutbildning även bedrivs som integrerade utbildningar vid fyra av landets folkhögskolor.

Uppsala den 28 september 2016

På Organisationsutskottets vägnar

Birgit Kullingsjö, ordförande

Maria Adeteg, sekreterare

Beslutande: Birgit Kullingsjö ordförande, Claes Block, Aina Andersson, Anton Härder, Cecilia Clausen, Roberth Krantz, Per Lindberg, Irma Carlsson, Maj-Lis Aasa, Olle Reichenberg, Kåge Johansson, Tomas Jansson, Bella Aune, Irene Oskarsson och Bo Hanson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Britt Sandström, Sven Gunnar Persson, Birgitta Wrede, Gunvor Vennberg, Johnny Lilja, Britt Kilsäter, Märta Brita Forsberg Svensson, Karin Forsell, Elsa Christersson och Markus Holmberg.

Biskoparna Sven-Bernhard Fast och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Budgetutskottets betänkande 2016:2

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2015**

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2016:2 *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2015*. Kyrkostyrelsen föreslår att kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisningen samt resultaträkningen och balansräkningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2015. Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen och att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Budgetutskottet föreslår att kyrkomötet fastställer årsredovisning, resultat- och balansräkningen samt beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2015.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning samt resultat- och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2015.
2. Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2015.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2016:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2015

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning samt resultaträkningen och balansräkningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2015.
2. Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2015.

Yttranden från andra utskott

Budgetutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarar sig särskilt intresserat av om utskotten har synpunkter på kyrkostyrelsens återkoppling gällande de tidigare kyrkomötesärenden som kyrkostyrelsen anser slutbehandlade och som härstammar från utskottet (bilaga 2 i skrivelsen).

Tre utskott har valt att yttra sig. Kyrkolivsutskottets yttrande (KI 2016:2y) framgår av *bilaga 1*, Organisationsutskottets (O 2016:3y) av *bilaga 2* och Gudstjänstutskottets (G 2016:1y) av *bilaga 3*.

Bakgrund

Kyrkostyrelsens skrivelse består av *Årsredovisning 2015 för Svenska kyrkans nationella nivå* med bilaga 1 *Resultatrapport 2015*, bilaga 2 *Redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden* och bilaga 3 *Övrig rapportering från kyrkostyrelsen*.

Årsredovisningen

I *verksamhetsberättelsen* redovisas exempel på genomförd verksamhet inom områdena omvärld och relationer, stöd till stift och församlingar samt normering, tillsyn och förvaltning.

I *förvaltningsberättelsen* redovisas ett urval väsentliga händelser under året, totala intäkter och kostnader, marknadsvärdet i kapitalförvaltningen, riskområden för nationell nivå och utfall för nationell nivå's eget kapital i relation till av kyrkomötet fastställd nivå. Det urval av väsentliga händelser som lyfts fram är arbetet för asylsökande och flyktingar, arbetet med kyrkohandboken, den särskilda satsningen på kyrkans undervisning och mission (Dela tro – dela liv) samt den ökade samverkan inom det administrativa området. Det ekonomiska utfallet blev 305 miljoner kronor. Det egna kapitalet var 1 817 miljoner kronor över den nivå då kyrkostyrelsen, enligt beslut av kyrkomötet 2008, ska lämna förslag till kyrkomötet om hur det överskjutande beloppet ska hanteras. Kyrkostyrelsen har under året arbetat med att fördjupat bearbeta frågan om Svenska kyrkans kapitalsituation.

Kyrkostyrelsens förslag om ny nivå för den nationella nivå's eget kapital redovisas i skrivelsen KsSkr 2016:7 *Svenska kyrkans kapitalsituation*. Av KsSkr 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* framgår att kyrkostyrelsen anser att frågan om överskjutande belopp är hanterat genom förslagen i KsSkr 2016:7 *Svenska kyrkans kapitalsituation*.

Bilagorna

I *bilaga 1* redovisar kyrkostyrelsen ett urval av verksamhetens insatser och resultat i förhållande till uppgifterna enligt kyrkoordningen och den verksamhetsinriktning kyrkomötet 2014 beslutade om. Därtill redovisas finansiering och kostnader för 2015 i relation till utfall 2014, av kyrkomötet beslutad kostnadsram för 2015 och kyrkostyrelsens detaljbudget 2015. Av den ekonomiska redovisningen framgår att de samlade kostnaderna blev 84 miljoner lägre än den kostnadsram för 2015, om 2 815 miljoner kronor, som kyrkomötet 2014 beslutade om.

Bilaga 2 är en redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden. Av redovisningen framgår att 18 skrivelser från tidigare kyrkomöten har slutbehandlats och avslutats under året, medan 31 skrivelser återstår.

I *bilaga 3* lämnas information om ett ärende som inte är återrapportering av ett direkt uppdrag från kyrkomötet, utan ett ärende som kyrkostyrelsen särskilt vill redovisa till kyrkomötet. Det är Dela tro – dela liv, satsningen på undervisning och mission för alla åldrar. Av informationen framgår att kyrkostyrelsen till kyrkomötet 2019 kommer att presentera en utvärdering av genomförande och måluppfyllelse.

Revisorerna

Av revisionsberättelsen i årsredovisningen framgår att revisorerna har reviderat årsredovisningen med undantag för sidorna 3–32. Revisorernas uppfattning är att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och att den ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Trossamfundet Svenska kyrkans

finansiella ställning den 31 december 2015, dess finansiella resultat för året och att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

B 2016:2

Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen samt att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Utskottets överväganden

Årsredovisningens innehåll

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning samt resultat- och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2015.

Budgetutskottet ansluter sig till kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens redovisning av arbetet med att analysera och hantera risker i förvaltningsberättelsen fortsatt har utvecklats.

Utskottet har i flera år efterfrågat en utvecklad redovisning av förändringar över tid i antalet anställda på nationell nivå i bilaga 1 till skrivelsen. I tider med knappa resurser, krav på hushållning och effektiviseringar är det extra viktigt att det finns en tydlig argumentation för när det sker större förändringar över tid. Utskottet önskar för kommande år en än tydligare redovisning av skälen till förändringar, hur antalet anställda fördelar sig på verksamhetens olika delar och i vad mån förändringar är en konsekvens av nya uppdrag från kyrkomötet.

I bilaga 2 till skrivelsen redogör kyrkostyrelsen för behandlingen av kyrkomötesärenden. Utskottet noterar att det är många ärenden som inte är slutbehandlade och att det i de flesta fall är tydligt angivet när i tid det förväntas ske. Utskottet har noterat att kyrkostyrelsen inte alltid tydligt nog anger skälen till att genomförande av uppdrag senarelagts i relation till vad kyrkomötet beslutat om. Utskottet förväntar sig att kyrkostyrelsen fortsättningsvis tydligare anger skälen i de fall genomförande av uppdrag senareläggs.

Budgetutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserat av om respektive utskott har synpunkter på kyrkostyrelsens återkoppling i bilaga 2.

Gudstjänstutskottet noterar i sitt yttrande, angående kyrkostyrelsens redovisning av kyrkomötets skrivelse 2011:10, att de upphovsrättsliga frågorna kring webbpublicering av Den svenska psalmboken ännu inte är lösta och att arbetet med detta tagit uppseendeväckande lång tid. Gudstjänstutskottet menar att det är angeläget att detta arbete nu ges högsta prioritet så att frågan kan lösas skyndsamt. Gudstjänstutskottet noterar också att det av redovisningen 2013 framgick att en pilotstudie genomförts om psalmbokens användning i Svenska kyrkan men att de redovisningar som följt därefter inte nämner denna del av skrivelsen. Gudstjänstutskottet önskar ett förtydligande av om denna del av skrivelsen anses vara slutbehandlad eller om avsikten är att pilotstudien ska följas av en större studie och skrivelsen därmed inte heller i denna del är slutbehandlad.

Organisationsutskottet noterar i sitt yttrande, angående kyrkostyrelsens redovisning av kyrkomötets skrivelse 2013:14 med Organisationsutskottets betänkande 2013:5 Kyrkliga begravningsbyråer, att åtgärder i syfte att komma framåt i samtalet om kyrkliga begravningsbyråer ingår i arbetet med en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg. Enligt Organisationsutskottet hade det varit värdefullt om kyrkostyrelsen konkretiserat på vilket sätt de arbetar vidare med frågan.

Av bilaga 3 framgår att kyrkostyrelsen 2019 kommer att redovisa en utvärdering av satsningen på undervisning och mission för alla åldrar, *Dela tro – dela liv*. Som framfördes i utskottets betänkande förra året utgår utskottet från att utvärderingen även kommer att omfatta de ekonomiska aspekterna. Med andra ord hur de totala kostnaderna varit fördelade på satsningens olika delar.

Utskottet har tagit del av Svenska kyrkans nationella nivåns hållbarhetsredovisning för 2015. Redovisningen har granskats av den auktoriserade revisorn. Det är utskottets uppfattning att redovisningen på ett bra sätt beskriver hur den nationella nivån arbetar långsiktigt med olika hållbarhetsfrågor och hur hållbarhetsperspektivet genomsyrar stora delar av verksamheten på nationell nivå. Utskottet kommer att följa den fortsatta utvecklingen av denna viktiga redovisning.

Ansvarsfrihet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2015.

Budgetutskottet ansluter sig till revisorernas förslag.

Uppsala den 29 september 2016

På Budgetutskottets vägnar

Bertil Olsson, ordförande

Niclas Renck, sekreterare

Beslutande: Bertil Olsson, ordförande, Iréne Pierazzi, Solveig Hallin, Monica Lago, Roger Sjöberg, Lars B Andersson, Marie Wojidkow, Bertil Persson, Lars T Gåreberg, Leif Nordlander, Christer Björk, Bengt Kjellgren, Carl-Eric Gabrielsson, Gerd Gullberg Johnson och Jenny Nilsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birger Wernersson, Christina Meltin Westerlund, Anita Engström, Sven Erik Bodén, Jan Sahlin, Marie Rydén Davoust, Evelina Johansson, Sven Ingvar Holmgren, Mats Nilsson, Roger Hedlund, Helén Lindbäck, Terence Hongslo och Hildegard Jarskog.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2016:2y

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2015**

Till Budgetutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över skrivelse 2016:2 *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2015*

Kyrkolivsutskottet uppskattar den årsredovisning som kyrkostyrelsen lämnat och menar att den bidrar till tydlighet över vad som pågår och vilka uppdrag som slutbehandlats av kyrkostyrelsen. Skrivelsen bidrar också till intressant uppdatering och konkretisering. En utförlig återkoppling ger även det tidskrävande arbete i kyrkomötet som vi ledamöter prioriterar varje år ytterligare mening. Redovisningen är dessutom en garant för att kyrkomötesuppdragen följs längs vägen och vi som förtroendevalda kan se när uppdragen är slutförda.

Uppsala den 28 september 2016

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Marie Nielsén, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Micke G Hästö, Niklas Grahn, Roland Johansson, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Niklas Larsson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Monica Lindell Rylén, Camilla Persson, Lissandra Rickemark, Ulla Nordlien, Patrik Linde, Katarina Glas, Kjell Petersson, Elisabeth Kullenberg, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Stig Eriksson, Anders Ahl, Ylva Wahlström och Karin Janfalk.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Organisationsutskottets yttrande 2016:3y

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2015

Till Budgetutskottet

Organisationsutskottets yttrande över skrivelse 2016:2.

Kyrkostyrelsen redovisar i sin redogörelse för behandlingen av kyrkomötets ärenden i bilaga 2 till skrivelsen bland annat hur man tagit och tar om hand det uppdrag kyrkomötet gav kyrkostyrelsen med anledning av detta utskotts betänkande O 2013:5, Kyrkliga begravningsbyråer. Utskottet noterar att kyrkostyrelsen anger att det av utskottet i betänkandet påpekade behovet av åtgärder i syfte att komma framåt i samtalet om kyrkliga begravningsbyråer ingår i arbetet med en nationell kraftsamling kring frågorna om begravning och mötet med människor i sorg. Enligt utskottets mening hade det dock varit värdefullt om kyrkostyrelsen närmare hade konkretiserat på vilket sätt man arbetar vidare med denna fråga.

Uppsala den 28 september 2016

På Organisationsutskottets vägnar

Birgit Kullingsjö, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Birgit Kullingsjö, ordförande, Claes Block, Aina Andersson, Anton Härder, Cecilia Clausen, Roberth Krantz, Per Lindberg, Irma Carlsson, Maj-Lis Aasa, Olle Reichenberg, Kåge Johansson, Tomas Jansson, Bella Aune, Irene Oskarsson och Bo Hanson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Britt Sandström, Sven Gunnar Persson, Birgitta Wrede, Gunvor Vennberg, Johnny Lilja, Britt Kilsäter, Märta Brita Forsberg Svensson, Karin Forsell, Elsa Christersson och Markus Holmberg.

Biskoparna Sven-Bernhard Fast och Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2016:1y

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2015

Till Budgetutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2016:2 *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2015*.

Gudstjänstutskottet noterar i anslutning till kyrkostyrelsens redovisning av kyrkomötets skrivelse 2011:10 att de upphovsrättsliga frågorna kring webbpublicering av Den svenska psalmboken ännu inte är lösta och att arbetet med detta tagit uppseendeväckande lång tid. Utskottet menar att det är angeläget att detta arbete nu ges högsta prioritet så att frågan kan lösas skyndsamt.

Gudstjänstutskottet noterar också att Årsredovisningen för 2013 anger att en pilotstudie genomförts om psalmbokens användning i Svenska kyrkan men att de årsredovisningar som följt därefter inte nämner denna del av skrivelsen. Utskottet önskar ett förtydligande av om denna del av skrivelsen anses vara slutbehandlad eller om avsikten är att pilotstudien ska följas av en större studie och skrivelsen därmed inte heller i denna del är slutbehandlad.

Uppsala den 28 september 2016

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Maria Klasson Sundin, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Nanna Tranströmer, Maria Johansson-Berg, Johan Åkesson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Lisa Tegby, Torvald Johansson, Berth Löndahl, Katarina Ramnerö Ödestad, Sven Milltoft, Kenneth Nordgren, Sonja Grunselius, Kristina Backe, Bo Herou och Jan Segerstedt.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Niklas Nilsson, Gunilla Bengtsson, Birger Jönsson, Roger Olsson, Marie-Louise Marsjögård, Gun Alingsjö Bäck, Dag Sandahl, Lena Jönsson, Göran Wass, Anders Åkerlund, Jerker Alsterlund, Aron Emilsson, Bengt Inghammar och Agneta Hyllstam.

Biskoparna Johan Tyrberg och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Budgetutskottets betänkande 2016:3

Svenska kyrkans kapitalsituation

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2016:7 *Svenska kyrkans kapitalsituation*. Kyrkostyrelsen föreslår i skrivelsen att kyrkomötet beslutar att målnivån för den nationella nivåns eget kapital ska vara 6,5 miljarder kronor, att målnivån indexuppräknas årligen med hänsyn till konsumentprisindex och att om faktiskt utfall enligt årsbokslut överstiger målnivån med mer än 25 procent ska kyrkostyrelsen lämna förslag till kyrkomötet om hur överstigande kapital ska hanteras.

I sak överensstämmer Budgetutskottets förslag till övervägande del med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå skrivelse 2016:7, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar med anledning av skrivelse 2016:7, punkt 1, att mål för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara lägst 6,5 miljarder kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå skrivelse 2016:7, punkt 2.
4. Kyrkomötet beslutar med anledning av skrivelse 2016:7, punkt 2, att mål för storleken på den nationella nivåns kapital årligen ska uppräknas med hänsyn till konsumentprisindex
5. Kyrkomötet beslutar att avslå skrivelse 2016:7, punkt 3.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2016:7 Svenska kyrkans kapitalsituation

Kyrkomötet beslutar att

1. målnivån för den nationella nivåns eget kapital ska vara 6,5 miljarder kronor,
2. målnivån indexuppräknas årligen med hänsyn till konsumentprisindex,
3. om faktiskt utfall enligt årsbokslut överstiger målnivån med mer än 25 procent ska kyrkostyrelsen lämna förslag till kyrkomötet om hur överstigande kapital ska hanteras.

Bakgrund

Mål för storleken på den nationella nivåns kapital fastställs efter beslut av kyrkomötet i enlighet med kyrkoordningen 51 kap. 2a §.

Vid relationsförändringen mellan kyrkan och staten bestod den nationella nivåns kapital till allra största del av de medel som överfördes från den statliga kyrkofonden. Därtill kom kapital från bland annat Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrk-

lig verksamhet. Den nationella nivåns eget kapital var vid millennieskiftet knappt 3,7 miljarder kronor.

I den av 1999 års kyrkomöte beslutade kyrkoordning för Svenska kyrkan angavs ingen nivå för den nationella nivåns kapital utan endast en regel om att ”Kyrkofonden skall bevaras till sitt kapital och förvaltas utan sammanblandning med andra medel”. Därtill fanns regler om värdesäkring med hänsyn till inflationen.

2004 beslutade kyrkomötet på förslag från kyrkostyrelsen att precisera nivån för den nationella nivåns kapital. Den regel som infördes i kyrkoordningen innebar att beräkning av värdesäkrad nivå för den nationella nivåns kapital skulle ske utgående från ett ingångsvärde på 3,2 miljarder kronor per 1 januari år 2000 och med en årlig uppräkningsregel som motsvarar värdeminskningen på grund av inflationen. Med denna beräkningsregel var nivån knappt 3,6 miljarder kronor vid utgången av 2007.

2008 beslutade kyrkomötet på förslag från kyrkostyrelsen om ändrade regler för den nationella nivåns kapital. Beslutet innebar att nivån för den nationella nivåns eget kapital skulle vara 4 miljarder kronor att tillämpas från 2008 års bokslut. Vidare beslutades att nivån skulle uppräknas årligen med hänsyn till konsumentprisindex och om faktiskt utfall enligt årsbokslut översteg 125 procent av nivån skulle kyrkostyrelsen lämna förslag till kyrkomötet om hur överstigande kapital skulle hanteras. Ändringen innebar också att regeln i kyrkoordningen fick en annan formulering för att möjliggöra för kyrkomötet att framöver besluta om mål för storleken på den nationella nivåns kapital utan att ändra i kyrkoordningen. I sitt förslag om ändrade regler framförde kyrkostyrelsen bland annat att storleken på den nationella nivåns kapital behövde avvägas mot risker och behov i kyrkan som helhet men framförallt mot vilket ansvar och vilka uppgifter den nationella nivån skulle kunna ha i framtiden. Kyrkostyrelsen konstaterade att den nationella nivåns ansvar och framtida uppgifter kan komma att förändras över tid, att det var svårt för att inte säga omöjligt att bedöma hur stort ett kapital för sådana behov behövde vara och att beslutet om nivå 2008 skulle ges karaktären av provisorium – detta gäller tills vidare. Budgetutskottet välkomnade kyrkostyrelsens förslag och såg med tillfredsställelse att kyrkostyrelsen också klargjort att de skulle agera i den händelse kapitalet kom att överstiga en angiven övre gräns.

2014 aviserade kyrkostyrelsen, mot bakgrund av Svenska kyrkans utmaningar, vikande medlemsutveckling och ökade ekonomiska risker, att de skulle utreda kapitalets storlek.

2015 återkom kyrkostyrelsen till kyrkomötet och menade att det var nödvändigt att fördjupat bearbeta frågan genom att bland annat föra en dialog med stiftet om hur förutsättningar skapas för ett kyrkoliv som är långsiktigt hållbart, ekonomiskt, andligt, ekologisk och socialt. Kyrkostyrelsen konstaterade att en samlad genomlysning behövde göras av vilket ekonomiskt ansvar som ska bäras lokalt och vilket ansvar som lämpligen bärs gemensamt så att en god ansvarsfördelning tryggas. Kyrkostyrelsen aviserade också att arbetet skulle beakta såväl dialogen med stiftet som Utjämningsutredningens betänkande, *Gemensamt ansvar – en utredning om fastigheter, kyrkor och utjämningsystem*, och de remissvar som lämnas med anledning av betänkandet. Budgetutskottet såg positivt på att kyrkostyrelsen skulle inleda en fördjupad analys och bereda frågan i dialog med stiftet för att återkomma med analys och förslag till kyrkomötet 2016. Utskottet höll också med kyrkostyrelsen om vikten av att så goda förutsättningar som möjligt skapas för ett kyrkoliv som är långsiktigt hållbart samtidigt som tydlighet skapas om vilket ansvar som bör bäras lokalt och vilket som lämpligen bör bäras gemensamt.

Med nu gällande beräkningsregel var målet för storleken på den nationella nivåns kapital 4,2 miljarder vid utgången av 2015.

Kapitalet på den nationella nivån överstiger sedan 2013 med mer än 25 procent det mål som fastställdes av kyrkomötet 2008. Samtidigt konstateras i skrivelsen att inkomsterna från den allmänna utjämningsavgiften inte räcker till för att bekosta de satsningar och den verksamhet kyrkomötet beslutar om. Avkastningen från kapitalet är en väsentlig finansieringskälla för till exempel beslutet om fortsatt subvention för anslutning av nya enheter till den gemensamma IT-plattformen och kyrkomötets beslut om 75 miljoner kronor till arbetet med flyktingar och asylsökande 2016.

Kyrkostyrelsen har mot bland annat denna bakgrund beslutat att i dialog med stiftet bereda frågan om fördelning av ansvar mellan nivåerna och behovet av kapital på den nationella nivån.

De utmaningar som Svenska kyrkan möter nu och i framtiden är stora och leder till behov av omfattande prioriteringar och besparingar/effektiviseringar för kyrkans alla enheter. Kyrkostyrelsen ser mot bakgrund av detta att en rimlig nivå för kapitalet vid den nationella nivån är 6,5 miljarder kronor. Genom att fastställa målet för storleken på den nationella nivåns kapital högre (än nu gällande) kan avkastningen från förvaltningen förväntas även fortsatt kunna bidra till att bekosta långsiktiga åtaganden när det gäller administrativ samverkan och andra av stiftet särskilt prioriterade områden och därtill möjliggöra särskilda satsningar i likhet med den avseende arbetet med flyktingar och asylsökande. Ett högre mål för storleken på kapitalet (än nu gällande) medför också att kostnaden för att förvalta till trosamfundet överlåtna kyrkobyggnader samt kostnaderna för det nya kyrkounderhållsbidrag om 100 miljoner kronor som föreslås i kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2016:6 *Gemensamt ansvar – fastigheter, kyrkor och utjämningsystem*, initialt kan stanna på den nationella nivån.

Utskottets överväganden

Mål för storleken på kapitalet

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå skrivelse 2016:7, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar med anledning av skrivelse 2016:7, punkt 1, att mål för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara lägst 6,5 miljarder kronor.

Att kyrkomötet ska fastställa mål för storleken på den nationella nivåns kapital är reglerat i kyrkoordningens 51 kap. 2a §. Regleringen av den ekonomiska förvaltningen för den nationella nivån skiljer sig från regleringen av den ekonomiska förvaltningen för församlingar och pastorat (47 kap.) samt stift (49 kap.).

När frågan om mål för storleken på den nationella nivåns kapital behandlas har ofta begreppet målnivå och målkapital använts. Dessa är snarlika begreppet målsatt nivå som har en annan innebörd och förekommer i regleringen av den ekonomiska förvaltningen för församlingar, pastorat och stift. Det är utskottets bedömning att detta leder till begreppsförvirring som försvårar samtal och förståelse för vad som faktiskt avses. Mot denna bakgrund anser utskottet det viktigt att beslutspunkten tydligt kopplar till hur regleringen i kyrkoordningen uttrycks och att begreppen målnivå och målkapital inte används då de lätt kan missuppfattas.

Budgetutskottet instämmer i kyrkostyrelsens uppfattning om att det finns behov av ett nationellt kapital motsvarande 6,5 miljarder kronor. Dock är det inte ett mål i bemärkelsen eftersträvansvärt att nå, eftersom storleken på kapitalet vid utgången av år 2015 var 7,1 miljarder kronor. Snarare är det ett mål som uttrycker vilken storlek

det nationella kapitalet lägst ska uppgå till. Genom att fastställa vad mål för storleken på den nationella nivåns kapital lägst ska vara kan avkastningen från förvaltningen även fortsatt bidra till att bekosta långsiktiga åtaganden, prioriterade områden efter dialog med stiftet och i övrigt finansiera de satsningar och den verksamhet kyrkomötet beslutar om på kyrkostyrelsens eller eget initiativ.

Utskottet kan konstatera att det är språkligt olyckligt att tala om en lägsta nivå för ett mål, men att det på grund av formuleringarna i kyrkoordningen är nödvändigt att behålla målbegreppet.

Mot denna bakgrund anser utskottet att mål för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara lägst 6,5 miljarder kronor.

Indexuppräknings av storleken på kapitalet

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå skrivelse 2016:7, punkt 2.
2. Kyrkomötet beslutar med anledning av skrivelse 2016:7, punkt 2, att mål för storleken på den nationella nivåns kapital årligen ska uppräknas med hänsyn till konsumentprisindex.

Budgetutskottets förslag överensstämmer i sak med kyrkostyrelsens förslag. Det är dock viktigt att beslutspunkten tydligt kopplar till hur regleringen i kyrkoordningen uttrycks och att begreppen målnivå och målkapital inte används då de lätt kan missuppfattas.

Levande dialog om kapitalets storlek

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå skrivelse 2016:7, punkt 3.

Att kyrkostyrelsen ska lämna förslag till kyrkomötet om hur överstigande kapital ska hanteras, om faktiskt utfall enligt årsbokslut överstiger målet med mer än 25 procent, var en regel som infördes 2008. Utskottet har svårt att se motiven till denna regel och någon sådan motivering finns inte heller i kyrkostyrelsens skrivelse. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att regeln tas bort. Det ska inte uppfattas som att den nationella nivåns kapital bara ska öka och öka. Utan det är snarare ett uttryck för att dialogen mellan kyrkostyrelsen och kyrkomötet om storleken på den nationella nivåns kapital ska vara levande i kyrkostyrelsens årligen återkommande skrivelser och i utskottets betänkanden. Utskottet förväntar sig att kyrkostyrelsen i kommande skrivelser, årsredovisningar samt verksamhet och ekonomi för den nationella nivån, kommenterar utfall och utveckling och vid behov föreslår hantering av den faktiska storleken på kapitalet. I det fall kyrkostyrelsen finner det angeläget att regeln finns kvar, utgår utskottet från att kyrkostyrelsen återkommer med förslag om ett återinförande och därtill en tydlig motivering.

Uppsala den 29 september 2016

På Budgetutskottets vägnar

Bertil Olsson, ordförande

Niclas Renck, sekreterare

Beslutande: Bertil Olsson, ordförande, Iréne Pierazzi, Solveig Hallin, Monica Lago, Roger Sjöberg, Lars B Andersson, Marie Wojdkow, Bertil Persson, Lars T Gåreberg, Leif Nordlander, Christer Björk, Bengt Kjellgren, Carl-Eric Gabrielsson, Gerd Gullberg Johnson och Jenny Nilsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Birger Wernersson, Christina Meltin Westerlund, Anita Engström, Sven Erik Bodén, Jan Sahlin, Marie Rydén Davoust, Evelina Johansson, Sven Ingvar Holmgren, Mats Nilsson, Roger Hedlund, Helén Lindbäck, Terence Hongslo och Hildegard Jarskog.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.